

Brussel, 10 oktober 2022
(OR. en)

12828/22

LIMITE

AG 114
PE 104
INST 333
FREMP 186

Interinstitutioneel dossier:
2022/0902(APP)

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	9333/22
Betreft:	Vorbereiding van de zitting van de Raad Algemene Zaken op 18 oktober 2022 Voorstel voor een VERORDENING VAN DE RAAD betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, tot intrekking van Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad en de aan dat besluit gehechte Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen – Oriënterend debat

- Op 3 mei heeft het EP overeenkomstig artikel 223 VWEU zijn goedkeuring gehecht aan een ontwerpwetgevingsvoorstel voor een nieuwe kieswet¹ en heeft het een desbetreffende resolutie met motivering aangenomen. De oorspronkelijke akte² dateert van 1976 (gewijzigd in 2002 en 2018, maar de laatste herziening is nog niet van kracht omdat enkele ratificaties ontbreken). De akte van 1976 bevat gemeenschappelijke beginselen die de lidstaten in acht moeten nemen, maar stelt geen eenvormig kiesstelsel voor de hele EU vast.

¹ Doc. 9333/22.

² Geconsolideerde tekst: PB L 283 van 21.10.2002, blz. 1.

2. Overeenkomstig artikel 223 VWEU stelt het EP een ontwerp op volgens een in alle lidstaten eenvormige procedure of volgens beginselen die alle lidstaten gemeen hebben. De Raad stelt met eenparigheid van stemmen, volgens een bijzondere wetgevingsprocedure en na goedkeuring van het EP, dat met meerderheid van stemmen van zijn leden een besluit neemt, de nodige bepalingen vast. Deze bepalingen treden pas in werking nadat zij door de lidstaten overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen zijn goedgekeurd, op de dag na die van de laatste kennisgeving die het secretariaat-generaal van de Raad heeft ontvangen.
3. De belangrijkste kenmerken van het huidige ontwerp van het EP zijn:
- vervanging van het besluit door een verordening;
 - transnationale lijsten voor een EU-breed kiesdistrict: elke kiezer zou twee stemmen hebben: één om de leden van het EP in de nationale kiesdistricten te kiezen en één voor het EU-brede kiesdistrict, bestaande uit 28 aanvullende zetels.
 - lijsten met afwisselend vrouwen en mannen (man-vrouwrits) om genderongelijkheid aan te pakken;
 - het spitzenkandidatensysteem: burgers kunnen via de lijsttrekkers op de EU-brede lijsten op de voorzitter van de Commissie stemmen;
 - harmonisatiemaatregelen: 9 mei wordt de gemeenschappelijke Europese verkiezingsdag; termijnen voor het voeren van campagnes of het indienen van lijstvoorstellen; stemmen per post, kiesgerechtigde leeftijd, leeftijd voor het recht zich kandidaat te stellen;
 - een minimumkiesdrempel van 3,5 % voor nationale kiesdistricten met meer dan 60 zetels, en
 - de oprichting van een nieuwe Europese verkiezingsautoriteit om toezicht te houden op het proces en ervoor te zorgen dat de nieuwe regels worden nageleefd. Niet alleen de exacte opdracht en reikwijdte van deze autoriteit zijn nog onduidelijk, maar ook het beheer, de financiering en het personeel ervan zullen waarschijnlijk nog vragen doen rijzen.

4. De besprekingen in de Groep algemene zaken (GAG) zijn onder het Franse voorzitterschap begonnen en onder het Tsjechische voorzitterschap voortgezet. Tijdens deze voorbereidende technische besprekingen kwamen specifieke uitdagingen aan het licht in verband met transnationale lijsten, maatregelen om processen in de hele EU te harmoniseren (bv. stemmen per post, kiesgerechtigde leeftijd, gemeenschappelijke verkiezingsdag) en de oprichting van een nieuwe verkiezingsautoriteit. De meeste delegaties hebben de Juridische dienst van de Raad om advies verzocht over de aard van de rechtshandeling die aan het ontwerp van een nieuwe kieswet ten grondslag ligt, over de eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel en over de verenigbaarheid van een aantal nieuwe punten van het ontwerp met de Verdragen. De schriftelijke bijdragen van de delegaties zijn opgenomen in document 11768/1/22 REV 1.
5. Het voorzitterschap is derhalve van oordeel dat voor verdere werkzaamheden politieke sturing nuttig kan zijn en heeft daarom voorzien in een oriënterend debat tijdens de zitting van de Raad (Algemene Zaken) op 18 oktober. Om sturing te geven aan het ministeriële debat, heeft het voorzitterschap vragen voorbereid, die in de bijlage bij deze nota zijn opgenomen.
-

VRAGEN VAN HET VOORZITTERSCHAP VOOR HET ORIËTEREND DEBAT

1. Gezien de complexe aard van het dossier, de aanzienlijke vaststellingsprocedure en de sterke wens van het EP om wijzigingen tijdig voor de komende EP-verkiezingen van mei 2024 door te voeren, acht het voorzitterschap het passend om in dit stadium een politieke discussie te voeren over een aantal belangrijke kenmerken van het voorstel.
2. De ministers wordt verzocht zich tijdens de Raad Algemene Zaken (GAG) op 18 oktober over de volgende vragen te buigen:
 - a) Welke van de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van het huidige wetgevingskader wensen de lidstaten in een kieswet voor toekomstige EP-verkiezingen te zien?
 - b) Welke elementen van het ontwerp beschouwen de lidstaten als de grootste uitdaging, rekening houdend met hun respectieve nationale kaders en de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid?
 - c) Het mogelijk maken van transnationale kandidatenlijsten voor de volgende Europese verkiezingen van mei 2024 is een belangrijk kenmerk van het voorstel van het EP. Wat is uw mening over het algemene concept van transnationale lijsten, het systeem van lijsttrekkers (spitzenkandidaten) en het waarborgen van een evenwichtige vertegenwoordiging van de lidstaten bij de zetelverdeling?